Lakialoite LA 56/2016 vp

Mats Löfström r ym.

Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Lakialoitteessa ehdotetaan kuluttajansuojalakiin sisältyvän pikaluottojen korkokattosäännöksen muuttamista siten, että alle 2 000 euron luottoraja laskettaisiin kuluttajan todellisuudessa nostaman luottosumman perusteella. Tällä tavoin estettäisiin lainsäännöksen kiertäminen luottolimiittisopimuksilla, joissa luottoraja on asetettu tätä suuremmaksi ja joihin korkokattosäännös ei sovellu. Aloitteessa ehdotetaan, että limiittiluottojen korkojen rajoittamiseksi on säädettävä, että korko määräytyy kunkin nostettavan lainaerän mukaan, ei laskennallisen limiitin ylärajan mukaan.

Niin sanotut pikaluotot tai pikavipit eli esimerkiksi internetissä ja tekstiviestillä haettavat vakuudettomat kulutusluotot aiheuttavat maksuhäiriömerkintöjä ja talousvaikeuksia yhä kasvavalle joukolle suomalaisia. Kesäkuun lopussa 2016 maksuhäiriöitä oli 372 800 henkilöllä eli 8,4 prosentilla Suomen aikuisväestöstä. Maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa olennaisesti ihmisen arkielämää ja saattaa estää esimerkiksi vuokra-asunnon saamisen. Maksuhäiriömerkinnät muodostavat merkittävän sosiaalisen ongelman, johon on haettava ratkaisuja paitsi kehittämällä sosiaalista luototusta myös rajoittamalla pikalainojen kustannuksia.

Vuonna 2013 kuluttajansuojalakiin lisättiin säännös: ”Jos luoton määrä tai luottoraja on alle 2 000 euroa, luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko saa olla enintään korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 50 prosenttiyksiköllä. Hyödykesidonnaiseen luottoon tätä pykälää sovelletaan kuitenkin vain, jos kuluttajalla on luottosopimuksen nojalla myös oikeus nostaa rahavaroja.”

Pikaluottoja myöntävät yhtiöt ovat vuoden 2013 lakimuutoksen jälkeen kiertäneet korkokattoa myöntämällä niin sanottuja limiittiluottoja. Näiden luottojen suuruus on nimellisesti yli 2 000 euroa, mutta kuluttaja nostaa limiitistä usein pienemmän summan. Todelliset vuosikorot näissä lainoissa ylittävät usein moninkertaisesti kuluttajansuojalain korkokaton. Luottolimiittien todellinen vuosikorko voi olla jopa yli 400 prosenttia. Lisäksi kuluttajan maksutaakkaa kasvattavat viivästyskorot ja perintäkustannukset.

Lain esitöistä ilmenee, että lainsäätäjä pyrki estämään korkokaton kiertämistä. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että lain soveltamisalan ulkopuolelle voidaan

Valmis
5.0

rajata yli 2 000 euron suuruinen luotto vain silloin, kun luotto on sen määräisenä myös tosiasiassa kuluttajan käytettävissä. Hallituksen esityksen mukaan sääntelyä ei siis saa kiertää esimerkiksi siten, että luottoraja asetetaan näennäisesti vähintään 2 000 euron suuruiseksi rajoittaen kuitenkin sopimusehdoin ilman asianmukaista perustetta kuluttajan oikeutta käyttää luottoa. Limiittiluoton kohdalla kansalaisella on mahdollisuus nostaa koko myönnetty lainasumma, joten se eroaa hallituksen esityksessä mainitusta esimerkistä.

Kohtuuttomien korkojen periminen ei ole nykyisenkään lainsäädännön mukaista, vaan kohtuuttomaan sopimukseen sitoutuneen tulee vedota kohtuuttomuuteen ja vaatia sopimuksen sisällön kohtuullistamista. Velan tarjoajalla on oikeus periä normaalia korkeampaa korkoa asiakkailta, joiden takaisinmaksukykyyn sisältyy normaalia suurempia riskejä. Liian suuren luottoriskin sisältäville asiakkaille ei tule kuitenkaan luottoa myöntää, joten satojen prosenttien suuruiselle korolle ei ole asiakkaan luottokelpoisuudesta lähteviä perusteita.

Lakialoitteessa kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muutetussa normissa ehdotetaan säädettäväksi, että jos velallisen nostaman luoton määrä luottosuhteessa on alle 2 000 euroa, luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko saa olla enintään korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 50 prosenttiyksiköllä. Tässä säädetyn luottorajan ylittäviin, nostettuihin luottoihin ei sovelleta korkorajoitusta. Hyödykesidonnaiseen luottoon tätä pykälää sovelletaan kuitenkin vain, jos kuluttajalla on luottosopimuksen nojalla myös oikeus nostaa rahavaroja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 17 a §, sellaisena kuin se on laissa 207/2013, seuraavasti:

7 luku

Kuluttajaluotot

17 a §

Korkokatto

Jos velallisen nostaman luoton määrä luottosuhteessa on alle 2 000 euroa, luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko saa olla enintään korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekor-

ko lisättynä 50 prosenttiyksiköllä. Tässä säädetyn luottorajan ylittäviin, nostettuihin luottoihin ei sovelleta korkorajoitusta. Hyödykesidonnaiseen luottoon tätä pykälää sovelletaan kuitenkin vain, jos kuluttajalla on luottosopimuksen nojalla myös oikeus nostaa rahavaroja.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Helsingissä 27.9.2016

Mats Löfström r
Veronica Rehn-Kivi r
Mikaela Nylander r
Stefan Wallin r
Mats Nylund r
Joakim Strand r
Thomas Blomqvist r
Anders Adlercreutz r
Eva Biaudet r